

Lavatera thuringiaca L. in Nederland. — Naar aanleiding van het artikel van den heer Sipkes »Adventiefplanten om Haarlem« waarin hij mededeelt dat door hem *Lavatera* (met één t) *thuringiaca* in 1914 gevonden is als totaal nieuwe plant voor Nederland, deel ik bij deze mede, dat deze soort reeds in 1911 aan den Rijnouever bij Arnhem door mij aangevoerd is aangetroffen, terwijl in 1914 Dr. A. de Wever dezelfde soort ook te Sittard vond bij een graanmagazijn. De plant is met de flora van Garcke dadelijk te determineeren, terwijl aldaar ook een goede afbeelding der plant wordt gegeven. De plant was dus niet nieuw voor de Nederlandsche adventiefflora. Het ware te wenschen, dat de vinders van adventiefplanten in de eerste plaats de hulp inriepen van de floristen, die zich speciaal bezig houden met de adventiefplanten. Er zijn in ons land nog andere floristen die met meer recht als »onvermoeid determinator van alle onbekenheden« mogen worden aangezien. Het onbepaalde crucifere type zou dan wellicht blijken niet geheel onbepaald te zijn. De kleine alliumsoort waarover de heer Sipkes spreekt en die ik van hem ter onderzoek ontving, is wel degelijk *Allium paradoxum* Don. Een ontleding der bloemen toonde dit aan. Een uitvoerige beschrijving van deze interessante soort vindt men in Ascherson's Synopsis deel III. Deze soort is wél nieuw voor ons land, maar is afkomstig uit de »bollenstreek«.

's-Gravenhage.

J. TH. HENRARD.

De Haarlemmerhout. — In het stuk van den heer Sipkes over adventiefplanten om Haarlem (Levende Natuur XXIII, afl. 1) werd ik getroffen door eene uitlating, die mij bewijst, dat hij zich vergist in den Haarlemmerhout *Symphoricarpus racemosus* aangeplant te zien.

Hij vergat geheel en al dat de Haarlemmerhout was, is en blijven zal, een park en geen natuurbosch van Nederlandsche boomen.

Van den beginne (1585) af, is de Haarlemmerhout als park aangeplant, »tot genot ende recreatie der burgers.« Het heeft nooit in de bedoeling der verschillende aanleggers gelegen een oerwoud aan te planten, getuige de origineele plannen en ontwerpen der diverse vergoedingen. En als een floristisch getraind oog geen onderscheid kan zien tusschen de wanorde van een natuurbosch en de regelmatige plantlijnen en rijen oude boomen in Den Hout, dan blijkt daaruit, dat hij wel op den bodem en op de kleine plantjes gelet heeft, meer dan naar de boomen op te zien. Want dan zou hij ook gezien hebben, dat, vroegere planters, (Ant. van Velsen 1703, Michaëles 1783, Zocher 1827,) allerlei vreemde boomen in Den Hout plaatsten. Op het kruispunt van de vroegere 8-stralige sterrelanen, in 1703 aangelegd, stond op de plaats van het tegenwoordige »Kostergedenkteeken« (1828) een lindeboom, omgeven door een circel van Carstanje de Quina, zooals men toen de Paardekastanje noemde.

Ook kunt ge er den Plataan, den Tukschen of Moseik vinden. Ook (tot voor een jaar geleden) Weymouth-sparren en bovendien bruine beuk. Waarom zouden wij er dan geen Radijsboomjes (*Symphoricarpus racemosus*) aanplanten. Als ge goed gezien hadt, zoudt ge er nog tal van andere soorten kunnen vinden. Bij mij stond bij de reorganisatie op den voorgrond in 't bosch onderplanting te krijgen van struiken en boomen, die de schaduw van eiken en linden verdragen; maar bovendien door hun vroegere bladontplooiing en bloei het voorjaarsaanzien te vervroegen, omdat de Hout door de massa's eiken zoo lang een dor aanzien behield.

Het schijnt me toe, dat u nog behoort tot de lieden, die, dwars tegen de geschiedkundige waarheid in, geloof blijven hechten aan het baker- en schoolmeesterpraatje, dat de tegenwoordige Haarlemmerhout een overblijfsel is van 't oude bosch dat Holland eertijds zoo bedekt hebben; dat het Haagsche bosch (grootendeels aangeplant) en de Haarlemmerhout (tweemaal gesloopt en beplant) met den Alkmaarderhout, waarvan in de 17e eeuw nog niets bestond) één geheel zou gevormd hebben. Hoeveel malen moet het herhaald worden, eer men eindelijk gaat begrijpen, dat men zich steeds wat heeft laten voorpraten door onkundigen. Ik dacht dat een nauwkeurig natuurnavorscher als u toch wel uit zichzelf gezien zou hebben, dat de Haarlemmerhout een aangeplant bosch is, zelfs al was de geschiedenis er niet van bekend. In 1895 dreef het mij tot opsporing en het schrijven van het boekje »De Haarlemmerhout van 1585-1896. Vele der rechte lanen, ja bijna alle, zijn door Zocher's reorganisatie opgeheven; alleen de Spanjaardslaan (1664) heeft hij behouden. In eere hersteld zijn in 1902 de verlengde Spanjaardslaan (1752) en de Napoleonslaan (1703).

Wat mij ook verbaasde is, dat u onder de adventiefplanten niet hebt opgenomen de *Amelanchier canadensis* of krentenboompje, die nu zoo mooi bloeit in 't westelijk deel van Den Hout. Waarlijk, deze genaturaliseerde vreemdelling moet men niet vergeten. Ik zou u ten sterkste aanraden, kijk ook eens naar boven als ge in den Hout loopt, en niet altijd naar den bodem.

Als u de geschiedenis van den Hout niet kent, dan raad ik u aan eens, bij mij te komen, dan zal ik u doen zien uit authentieke stukken, dat De Hout een Park was, is en blijven zal.

LEONARD A. SPRINGER.